

Det Anarkistiska Biblioteket

Agenterna som slutade löneslava

Brandredaktionen

Brandredaktionen
Agenterna som slutade löneslava
2008

Tidningen Brand #3 2008

www.anarkistiskabiblioteket.se

2008

CrimethInc. har varit ett av de mest inflytelserika anarkistiska kollektiven i usa under de senaste tio åren. De så kallade CrimethInc.-agenterna har ett speciellt förhållande till arbete och kallar sig för ett ”ex-arbetarkollektiv”. Vi har pratat med en av dem om kapitalism, privilegier, stöld och revolution.

Temat i det här numret av Brand är ”arbete”. CrimethInc. kallar sig ett “ex- arbetarkollektiv”. Kan ni inte berätta lite vad ”arbete” betyder för er och varför ni har lämnat det bakom er?

Det är inte så att alla som är involverade i CrimethInc. fullständigt har lämnat arbete bakom sig. Men vad vi fokuserar på är vad vi kan göra bortom vår roll som arbetare i en kapitalistisk ekonomi. Att identifiera oss som “ex-arbetare” är ett sätt att understyrka att vi vill leva ett liv som utgår från vad vi gör utanför lönearbete och kapitalistisk konkurrens.

Det känns för oss som att den kapitalistiska konkurrensen ger mest makt till dem som är mest skoningslösa och själviska. Konsekvenserna av att delta i en sådan ekonomi verkar bli att vi förlorar vår potential som människor, samtidigt som vår kreativitet och arbetskraft transformeras till monströsa former (till exempel global uppvärmning och patriarkal propaganda) som förstör och förtrycker oss. Ju mindre en person bidrar till detta, desto bättre. Och ju mer vi kan realisera vår potential utanför denna ekonomi, desto effektivare kan vi bekämpa den. Inom ramen för den kapitalistiska ideologin finns det några som identifierar sig med sin roll som arbetare. De mäter sitt värde enligt vad de producerar och tjänar – precis som ekonomin själv gör. Men det finns många fler idag som inte alls identifierar sig med sin roll som arbetare. För dem är det uppenbart att de bara arbetar för att de är tvungna att tjäna pengar för att betala sina räkningar. Deras “verkliga liv” ligger någon annanstans – till exempel i deras konsumtion. Att framför allt identifiera sig med de delarna av livet som är inte arbetsrelaterade räcker alltså inte för att en arbetare ska bli en revolutionär. Samtidigt tror vi att de konflikter som finns kring arbete i det moderna samhället lätt kan leda till revolutionära önskringar om vi önskar saker som den kapitalistiska ekonomin inte kan tillfredställa. Ett exempel är att kräva att vara fria att alltid leva vårt liv till fullo. Uppenbarligen blir det omöjligt för de flesta av oss så länge som kapitalismen existerar, och således kan ett sådant krav inspirera folk att revoltera och skapa motstånd.

Det finns också några inom den antikapitalistiska ideologin som identifierar sig med sin roll som arbetare. De tänker att det viktigaste sättet att bekämpa kapitalismen på är att organisera sig tillsammans med andra arbetare för att

program där vi skickar gratis böcker till politiska fångar eftersom omständigheterna på fängelserna i usa är fruktansvärda och fångarna inte har tillgång till läsmaterial. Vi driver också en gratis zinedistribution med ungefär 6000 zines som delas ut på protester etc. Zinen produceras genom stöld och bedrägeri. Sen finns det även ett undergroundnätverk som organiserar sjukvård för dem som inte har försäkring eller råd att betala, speciellt kvinnor. Dessutom har vi gemensamma trädgårdar, band och läsgrupper, vi klistrar affischer, målar graffiti och organiserar grymma fester.

Det här är bara några exempel av hur vi utnyttjar den tid som vi får över för att vi lever utanför det ekonomiska systemet. I usa – till skillnad från sverige – finns det inget regeringsstöd för sociala eller kulturella projekt. Det betyder att vi är tvungna att ta hand om dessa saker själva. Kanske är det bra för att det betyder att vi aldrig är frestade att göra saker bara för att vi kanske skulle få mer pengar för dem. Ibland blir någon av oss arresterad för att ha snattat men vi stödjer varandra och hittills har det inte varit något stort problem – åtminstone inte om vi jämför med de långa fängelsestraff några av våra kamrater har fått för ekologiskt motiverad direktaktion.

Tack så mycket för att vi fick tillfälle att prata om det här ämnet. Om ni har några fler frågor, skriv till oss på rollingthunder@crimethinc.com. Och lycka till med allt som ni gör i Sverige!

För information om CrimethInc.-publikationer och -aktiviteter kolla www.crimethinc.com.

strejka för högre lön etc. I bästa fall kan de som vill vara revolutionära arbetare ta kontroll över sin arbetsplats och använda den för att producera varor som kan delas av alla – som Marx och olika anarkosyndikalister har beskrivit. Men mycket har ändrat sig sen 1848. I eran av klimatförändringar och alie nerande teknologi blir det väldigt svårt att tro att arbetsplatser (åtminstone många av dem) kan producera något värdefullt överhuvudtaget. Det är därför vi tänker att det är så viktigt för dem som vill vara revolutionärer att också experimentera med motstånd utanför arbetsplatsen – där våra aktiviteter och vår självkänsla inte är bestämda av produktion och konsumtion. När vi organiserar ett socialt centrum i ett ockuperat hus eller en "Really Really Free Market" [en sorts gratis loppis; se nedan] kan vi lära oss mycket mera om världen som vi vill ha än under chefens piska. Marx och Lenin skulle kanske kalla det för borgerligt. Men vi vill ha en revolution lika mycket som dem. Skillnaden är att vi kan föreställa oss ett samhälle utan autoritära strukturer och destruktiv massproduktion – något som de inte kunde.

När vi kallar oss "ex-arbetare" så är det alltså en utmaning till oss själva och till andra att utnyttja de aktuella möjligheterna som finns utanför den kapitalistiska ekonomin för att kunna bekämpa den. Det är självklart att olika individer, klasser, kön och nationaliteter har olika sådana möjligheter på grund av olika positioner i hierarkiska och förtryckande sociala strukturer. Vissa arbetare utanför europa och usa – till exempel i korea – har nästan ingen fritid och inga resurser utanför arbetet; deras viktigaste vapen mot kapitalismen är deras möjlighet att vägra att arbeta. I andra regioner i världen – till exempel i indien eller Afrika – finns miljoner människor som redan är arbetslösa. Några dogmatiska marxister säger att de inte kan vara del av det "revolutionära subjektet" för att de inte är i en position där de kan ta makten över produktionsmedlen. Vi

skulle dock säga att de kan vara del av den revolutionära kampen genom att störa olika kanaler för distribution och kontroll (tänk till exempel på Argentinas piqueteros eller gatubarnen som attackerade World Social Forum i Afrika).

Låt oss vara ärliga, unga svenska arbetare: I Sverige och i usa har många av oss en stor oanvänd potential för att bekämpa kapitalismen genom att agera utanför den kapitalistiska ekonomin. Det finns en viss grad av social mobilitet och social säkerhet i våra länder. Det finns också mycket lyx att få på kredit. Detta kan leda till att arbetare förväxlar sina intressen med medelklassens istället för att önska frihet genom kapitalismens avskaffande. Det är därför en av våra största utmaningar är att sprida ett värdesystem som utmanar medelklassvärderingar inom arbetarklassen. Annars finns en risk att arbetarna identifierar sig med lagar som skyddar de rika och deras stora hus för att arbetarna hoppas att de också kan köpa ett stort hus någon gång. Det händer till och med om dessa lagar riktar sig mot fattiga arbetare. Exempel på motvärderingar är att värdera gemenskap över egendom så att arbetare (eller ex-arbetare) kan bli tillfredsställda genom att bo billigt i kollektiv utan mycket av den statusorienterade konsumismen. Ju mindre vi måste köpa för att bli nöjda med oss själva, desto mindre är vi beroende av våra fiender. Det gäller också för politisk organisering på arbetsplatsen: Ju mindre arbetarna känner att de behöver lyxvarorna producerade av kapitalismen och ju mera deras behov kommer utifrån den kapitalistiska ekonomin desto längre och starkare kan de strejka.

Det finns många fantastiska saker som kan hända när arbetare strejkar: De skriver pjäser om sin arbetssituation, de lär känna varandra utanför arbetsstressen, de hjälper varandra, de kan stå i solen och prata högljutt ... ibland använder de till och med koncernegendom för att producera saker enligt sina egna önskemål. Kanske kan man säga att ex-arbetare försöker att skapa en permanent strejk, att ta över och använda produktionsmedlen i enlighet med vår egen tid och energi. Allt detta kunde ses som ett steg mot en generell strejk...

CrimethInc. organiserar ett imponerande antal projekt och publicerar ett imponerande antal böcker och tidskrifter. Är inte det arbete?

Jag tycker inte att vi borde slösa för mycket tid på semantiska frågor – jag ska bara säga att det finns en avgörande skillnad för oss mellan frivilliga ansträngningar och lönearbete. Det är uppenbart att vi inte är emot det första – vi anstränger oss väldigt mycket när det gäller våra projekt. En del saker är inte ett dugg ”roliga” heller – till exempel när vi är tvungna att stödja kompisar

Har fackföreningar någon betydelse för er? Eller syndikalism? Klasanalys? Ser ni det bara som en gammalmodig last från vänstern eller kan det fortfarande ha betydelse, åtminstone under några villkor?

Åh, syndikalismen är fortfarande viktig, absolut! Jag tror att de flesta som är involverade i CrimethInc.-projekt ser syndikalismen som en kompletterande strategi istället för en konkurrerande ideologi. Det finns folk som gör båda samtidigt: är aktiva i syndikalistiska sammanhang och i ex-arbetsprojekt. Andra försöker att skapa förbindelse mellan bägge aktiviteterna, till exempel när de ger mat de har hittat i containrar eller stulit till timanställda eller strejkarbetare. Angående klassanalys så säger vi helt enkelt att det inte är nog radikalt att formulera våra intressen bara som arbetare i vårt samhälle. Istället måste vi utveckla nya visioner av hur våra intressen kan se ut utanför kapitalistiska strukturer – annars kommer våra ”lösningar” alltid att vara kopplade till kapitalistiska förutsättningar.

I detta ljus, vad är dina utsikter angående ex-arbetarrörelsen?

Vår ekonomi bygger mer och mer på ”prekära” jobb. Det betyder att det blir viktigare än någonsin att experimentera med olika former av motstånd utanför arbetsplatsen. I USA har de flesta fackföreningar blivit integrerade i maskineriet av kapitalistiskt förtryck. Vad vi behöver är nya grundvalar för klasskriget. Effektiv ex-arbetskamp kan bara vara ett komplement till radikal organisering på arbetsplatser. Vi får inte förväxla dem som varandras motsatser.

Vill du avsluta med några konkreta exempel på vad ex-arbetare gör förutom att publicera böcker och organisera festivaler?

Där jag bor, i en stad med mindre än 15 000 invånare, driver vi olika communityorienterade projekt som vi inte skulle kunna driva om vi arbetade heltid. Vi distribuerar gratis mat i stadens två fattiga kvarter och ibland fixar vi gratis frukost till säsongsarbetarna. Maten kommer från containrar och ibland från solidariska affärsanställda – ytterligare en anledning till varför det är bra att skapa bra relationer mellan arbetare och ex-arbetare och varför det är viktigt att göra antikoncernstöld populär. Varje månad hjälper vi till att organisera en Really Really Free Market där hundratals personer från alla olika sociala grupper möts för att dela resurser utan kapitalistiskt utbyte. Dessutom driver vi ett

Faktiskt så har all kritik av Evasion som jag någonsin hört kommit från antingen medelklassfolk eller arbetare. När vi först publicerade boken pratade jag med bostadslösa medelålders afroamerikanska och vita män på Food Not Bombs och de sa att de tyckte att både boken samt baksidestexten var mitt i prick. Men vi tog ändå bort den meningen till den följande utgåvan för att respektera dem som kände sig kränkta.

under rättegångar och under långa fängelsestraff eller när det blir dags att diska när 300 personer har ätit på "Really Really Free Market". Det viktiga är snarare att vi har valt dessa aktiviteter och att det inte är någonting vi gör på grund av ekonomiskt tvång.

Okej, hur går det till rent praktiskt då: Hur ser CrimethInc.-kollektivets arbete ut? Vad händer när ni träffas för att göra en bok eller organisera en festival? Det finns CrimethInc.-texter som vänder sig emot förpliktande möten och konsensusprinciper, till och med emot individuella förpliktelser i kollektiva processer. Hur jobbar ni tillsammans då?

Okej, CrimethInc. har ju ingen partilinje – det betyder att man kan hitta CrimethInc.-texter som står i motsättning till andra CrimethInc.-texter (och agenter). Det behövs olika strukturer för olika situationer. Ibland behövs en struktur för mycket folk, för folk som till och med inte känner varandra – strukturer som garanterar att allas röster ska vara värda lika mycket. Men riktigt strikta strukturer tenderar att vara utmattande och de försvinner ofta efter ett tag. Vi använder sådana strukturer när vi behöver dem men vi försöker också att skapa en kamp som, om det behövs, kan pågå så länge vi lever. Det betyder att vi försöker att undvika dessa strukturer så mycket som möjligt. Vi försöker exempelvis inte att ta beslut för hela bostadskvarter utan helt enkelt jobba tillsammans i specifika kreativa projekt, vilket tillåter mer flexibilitet. De flesta av våra projekt bygger på informell eller halv-formell konsensus bland kamrater som delar vissa åsikter och har jobbat ihop under lång tid. Det verkar som att den strukturen är den mest effektiva och varaktiga för oss. Den garanterar att de som gör ett projekt tillsammans har ett gemensamt engagemang och vet vad de kan förvänta sig från varandra – vi är inte tvungna att börja från noll varje gång.

Om vi följer dina förklaringar så låter det som era föreställningar av arbete är starkt kopplade till koncepten av lönearbete. Det känns dock uppenbart att det finns många som är beroende av lönearbete för att betala räkningar, ha mat för sig själva och sina familjer etc. Vad tänker du om hur de borde hantera deras situation?

Jag hoppas att det blev klart i svaret ovan att vi ser vägran att arbeta som en strategi för dem som kan använda den och inte som det avgörande testet som bestämmer vem som verkligen är radikal. Poängen är att det kan bli en utgångspunkt för antikapitalistiskt motstånd om man befinner sig på en posi-

tion där man kan utveckla sin potential utanför den kapitalistiska ekonomin. Men det är inte den enda utgångspunkten och den är inte tillgänglig för alla (åtminstone inte på samma sätt).

Du känner till kritiken att CrimethIncs ex/icke-arbets hållning främst fungerar för unga, friska individer med litet socialt ansvar, speciellt för vita medelklassungdomar som kan falla tillbaka på sina etniska och klassmässiga privilegier om det behövs. Hur skulle du svara på detta?

Att vägra arbeta är en strategi som tar olika taktiska former i olika situationer; det är klart att några specifika taktiker passar bättre för vissa personer i vissa situationer än för andra personer i andra situationer. Vi säger inte att ensamstående mammor som städar hela dagen så att deras barn har nog att äta borde lämna sina jobb och leva på gatan. Vad vi säger är att anarkister som tjänar bra pengar på lönearbete borde tänka på att arbeta mindre så att de exempelvis kan sätta igång ett gratis barnomsorgsprojekt. Vi säger inte att afroamerikanska män som alltid är observerade av vakter borde stjäla (fast många är redan tvungna att göra det iallafall). Vad vi säger är att vita radikaler som har det lätt att stjäla borde göra det för att skapa fria resurser för kollektiva projekt som exempelvis kan hjälpa alla som behöver mat. Vi säger inte att "frihet" betyder att medelklasspunkare lämnar skolan för att lifta kring jorden i några år innan de får ett bra betald jobb hos en NGO. Vad vi säger är att ingen är riktigt fri till alla av oss kan ta beslut som baseras på våra önskningar snarare än på ekonomisk tvång. Det första steget mot verklig frihet för oss är att förbinda sig till livslångt motstånd ... om det nu innebär lönearbete eller inte.

Anarkister från arbetarklassen eller medelklassen i usa och sverige borde vara ärliga angående deras privilegier: Vi har tillgång till resurser och möjligheter som andra i världen inte har och vi är skyldiga dem att använda dessa privilegier så att alla kan profitera av dem. Det betyder att lägga mindre tid på att tjäna pengar till vår personliga framgång i ett kapitalistiskt samhälle och att lägga mer tid på att kämpa emot kapitalismen så hårt som möjligt. De flesta som är med i CrimethInc.-projekt och liknande antikapitalistiska aktiviteter har inga bankkonton, ingen sjukvårdseller pensionsförsäkring och inga tjusiga kläder. De är ofta tvungna att stjäla eller bedra för att få mat. Några av dem som kritiserar oss är antagligen i en mycket bättre finansiell situation.

Hur kan vi förstå ex-arbets etiken i relation till grupper som drabbas av hög arbetslöshet: många communities of color i usa, hela regioner

i Östeuropa, enorma delar i den så kallade tredje världen? Vanligtvis ses bristen av (löne)arbete som ett allvarligt problem där. Några politiska aktivister har anklagat CrimethInc. för att vara "cyniska" i den här kontexten, också med hänvisning till den ökända baksidestexten på CrimethInc.'s bok Evasion ["Poverty, unemployment, homelessness - if you're not having fun, you're not doing it right"].

Intellectuella som gör propaganda för den fria marknaden försvarar alltid koncernernas exploatering av "tredje världen" (inklusive ghetton i usa) genom att säga att de "skapar arbete" för folk som absolut behöver det. Men vi vet alla att folk i dessa regioner klarade sig bra utan koncernarbete innan kolonialismen – de hade tillgång till de lokala resurserna och var inte tvungna att byta sina liv mot lönearbete. Vad folk på landet i mexiko eller brasilien behöver är inga koncernjobb utan ländreform. Brist på lönearbete är bara ett problem inom det kapitalistiska systemet. Om det finns något som är cyniskt så är det att kräva lönearbete för alla istället för kapitalismens avskaffning.

Men själva frågan är faktiskt inte avgörande. Bara för att någon behöver ett lönearbetsjobb för att överleva i Belgrad betyder inte det att radikala aktivister i Malmö hjälper den personen när de lönearbetar istället för att utveckla lokala anarkistiska projekt och engagera sig i internationella solidaritetskampanjer. Dessutom finns det folk som explicit vägrar att lönearbeta överallt i världen till och med om de är jättestor. Ibland handlar det om folk vars antikapitalistiska traditioner fortfarande är levande och som motstår assimilation till en kultur av produktion, konkurrens och våld.

Angående Evasion så måste man förstå boken i sitt sammanhang, det vill säga våra ansträngningar att i usa bidra till "motvärderingar" då medelklassvärderingar har infiltrerat en enorm del av arbetarklassen. Genom att presentera en äventyrshistoria vars huvudkaraktär försöker att göra det bästa av ett liv utan finansiella resurser eller stabilitet ville vi sätta något emot de kapitalistiska mediernas penetrerande budskap att det inte finns något nöje eller frihet utan pengar. Många ungdomar som började läsa Evasion med en okritisk fascination har sen utvecklat djupare antikapitalistiska idéer och har blivit antikapitalistiska aktivister. Evasion är definitivt inte representativ för våra huvudaktiviteter men boken har varit otroligt effektiv angående sin specifika avsikt. Jag tycker att det skulle vara rimligare om de politiska aktivister som tycker att Evasion inte har någon relevans för sina liv helt enkelt skulle ignorera boken istället för att kritisera den om och om igen.